

Espais urbans carregats d'història, cultura i relacions socials

Fronts porticats confrontats, envaint l'amplada del carrer. FOTO: JOAN REVILLAS

una quadrícula sensiblement regular.

A la cantonada de l'inici de la baixada del carrer Major amb el carrer de l'Església es troba un edifici de planta baixa porticada sobresortint de l'alineació del carrer, amb un gran arc central i dos laterals de mig punt de carreus escairats. El seu porticat sustenta una planta superior destinada a habitatge i les golfes, exemple d'arquitectura d'un accentuat caràcter medieval.

Baixant pel carrer Major, ens sorprendrà l'entrada al carrer de l'arc sense sortida i emmarcat amb un perxe, que junt amb els situats a les cantonades entre els carrers de Sant Miquel i de la Palla paral·lels al Major, els del Cavallers i del Centre transversals, configuren un excepcional conjunt de perxes coberts amb arcs apuntats. Unint les plantes superiors dels habitatges, serveixen per aixoplugar els vianants i defensar la població en períodes bèl·lics amb un entramat de passos elevats entre edificis sense necessitat de passar pel carrer.

La part central del carrer Major entre els carrers dels Cavallers i del Centre està porticat a cada un dels seus costats, uns espais que perllongaven la botiga i l'obrador dels comerciants i artesans durant els dies de fira anual i del mercat setmanal. Els dos porticats confrontats envaeixen considerablement l'amplada de l'estret carrer, creant un àgora de mercat molt atractiu per la seva visibilitat al llarg del carrer a través dels arcs laterals.

Aquest tram de carrer és exemple d'un urbanisme medieval que crea àmbits ambigus, a mig camí entre l'interior i l'exterior de la casa construïda, creant efectes d'ombra i llum, singularitat i punt d'atracció pel vianant. Des de l'espai porticat ben pavimentat i resguardat es po-

Batea

Ortoplànol de Batea, amb la situació del carrer Major

Interior dels pòrtics amb esgraons, seients i replans. FOTO: JOAN REVILLAS

dia mostrar l'obrador de l'interior de la planta baixa, on s'elaboraven els productes per vendre als porxos, convertits en un espai ambivalent, el més públic de la casa obrador i el més privat del carrer. L'entrada de la casa era la botiga o el taller visible des de fora i prolongat a l'espai porticat, per poder mostrar i vendre els productes als veïns i persones de fora vila en dies de mercat.

Quasi tots els trams porticats tenen alçades reduïdes i diferents seguint el parcel·lari de cada casa, inicialment de dues plantes d'alçada i golfes. Les arcades conserven dovelles laterals amb incisions per a aguantar els elements de suport de les parades del mercat. El paviment del carrer amb pendent descendent cap a la plaça de Catalunya es converteix sota els pòrtics amb esgraons, seients o replans, amb una clara funcionalitat per afavorir l'activitat mercantil.

A la cantonada del carrer Major amb el d'en Perera es troba la capella de la Mare de Déu del Portal, on s'hi venera la patrona de la Vila. Seguint el costum de protegir els portals amb una imatge religiosa, aquesta havia presidit el portal d'Aragó que tancava la vila closa pel carrer d'en Perera. La petita capella de la Mare de Déu del Portal d'estil barroc es construeix l'any 1698 amb una gran ornamentació i una cúpula central de grans dimensions que sobresurt del perfil de les teulades del poble. Lelegant portalada, l'exuberant decoració de l'interior i la gran dimensió de la cúpula que la cobreix manifesta una excel·lent arquitectura barroca i acull la imatge de la Mare de Déu del Portal, que protegeix i dóna la benvinguda als visitants de Batea a la porta d'entrada de la vila medieval.

Saber més

Part de la informació d'aquesta sèrie està extreta del llibre 'Espais urbans porticats a la demarcació de Tarragona', del mateix autor de l'article i editat per la Diputació de Tarragona, que proposa un recorregut per carrers, places i edificis porticats de 38 municipis amb fotografies, dibuixos i plànols de Joan Figuerola.

Espais urbans PORTICATS a la demarcació de Tarragona

Calendari de lliuraments:

- Dissabte, 6/02:** Places Mercadal i Castell de Reus
- Diuenge, 7:** Pla de la Seu i carrer Merceries de TGN
- Dissabte, 13:** Places Agustí de Querol i Constitució Tortosa
- Diuenge, 14:** C. Àngel Tortosa
- Dissabte, 20:** Plaça de l'Església de Santa Coloma Queralt
- Diuenge, 21:** Plaça d'Àngel Marquès de Falset
- Dissabte, 27:** P. Vila de l'Aleixar
- Diuenge, 28:** Plaça i carrer del Mercadal d'Alforja
- Dissabte, 6/03:** C. Major Batea
- Diuenge, 7:** Plaça Catalunya de Batea
- Dissabte 13:** P. Major Montblanc
- Diuenge 14:** Places de l'Església i Padreny de Sarral
- Dissabte 20:** Plaça de la Vila de Cornudella
- Diuenge 21:** P. Vila Cambrils
- Dissabte 27:** Plaça i Carrer Major de Flix
- Diuenge 28:** Plaça Major de Santa Coloma de Queralt
- Dissabte 3/04:** Plaça de l'Església de Gandesa
- Diuenge 4:** Plaça de Baix de Móra d'Ebre
- Dissabte 10:** Pl. Vila de L'Arboç
- Diuenge 11:** Plaça de l'Església d'Uldecona
- Dissabte 17:** Places Vella i Nova d'Alcover
- Diuenge 18:** P. Major Prades
- Dissabte 24:** Plaça de l'Església d'Horta de Sant Joan
- Diuenge 25:** Plaça de la Quartera de Falset
- Dissabte i diuenge 1-2/05:** Places del Blat i l'Oli de Valls
- Dissabte 8:** Plaça de la Vila de Vilalba dels Arcs
- Diuenge 9:** Plaça Nova d'El Vendrell
- Dissabte 15:** Plaça Carles III de Sant Carles de la Ràpita
- Diuenge 16:** Peixateries Velles de Reus
- Dissabte 22:** Plaça de l'Església de Riudoms
- Diuenge 23:** Pl. Espanya Tortosa
- Dissabte 29:** Pl. dels Carros TGN
- Diuenge 30:** Pl. Prim de Reus